

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

**Kommunala pensionärsrådet
protokoll**

2020-02-26
Kl. 13:00–16:00

Konferensrum 1, Krongikesvägen 60

Plats och tid	Konferensrum 1, Krondikesvägen 60, den 26 februari 2019 kl. 13:00-16:00
Paragrafer	§§ 1-5
Ledamöter	Lise Hjemgaard Svensson, M, Vård- och omsorgsnämnden Per Lundgren, C, Kultur- och fritidsnämnden Gertrud Nygren, PRO Inger Breil, PRO Alvi Berglund, PRO Marit Borg, SPF, tjänstgörande för Margareta Halvarsson Margaretha Mooe Hellenen, SPF Eivor Hagström, SKPF, tjänstgörande för Christina Bondelid Britt Wikman, SKPF
Närvarande ersättare	Inger Könberg, PRO Bo Örjan Försth, PRO Katrín Wallin, PRO Björn von Essen, SPF Per-Håkan Högmark, SKPF
Övriga närvarande	Magnus Eriksson, Vård- och omsorgsförvaltningen, sekreterare Lena Byström, kultursamordnare, § 1 Ulrika Paulsson, uppdragsstrateg, § 3 Åsa Wallin, verksamhetsutvecklare, § 4

Utses att justera Eivor Hagström

Justering 2020-03-12

Underskrifter

Sekreterare
Magnus Eriksson

Ordförande
Lise Hjemgaard Svensson

Justerare
Eivor Hagström

Justeringen av Kommunala pensionärsrådets protokoll från den 26 februari 2020 har tillkännagivits genom publicering på Östersunds kommuns hemsida.

Förvaringsplats Vård- och omsorgsförvaltningen

Ärendelista

§ 1 Östersunds kommuns Kulturstrategi	5
§ 2 Förändring av vilken nämnd som ska leda och organisera Kommunala pensionärsrådet	8
§ 3 Förändring av antalet Korttidsplatser	9
§ 4 Medlemskap i Age-friendly cities and communities.....	13
§ 5 Övriga frågor	15

§ 1 Östersunds kommuns Kulturstrategi

Lena Byström har kommit till Kommunala pensionärsrådet för att informera om kommunens arbete med att ta fram en ny Kulturstrategi.

Kultur berör oss alla och finns ständigt runt om oss i vår vardag. Förutom i toner och penseldrag finns kulturen också i skolans läroplan, i den dagliga verksamheten på äldreboenden och i arbetsmiljön på våra arbetsplatser. Nu tar kommunen fram en ny kulturstrategi.

Den nya kulturstrategin ska sätta en riktning för hur kulturlivet kan se ut i Östersund. Det handlar om att skapa förutsättningar, utveckla existerande kulturverksamhet och bidra till ett kreativt, flödande och brett kulturliv.

Arbetet utgår från en nulägesanalys som ger en översikt över hur situationen är nu. Med hjälp av en omvärldsanalys går det att dra lärdomar av hur andra, såväl kommuner och regioner som andra länder, jobbar med sina kulturstrategier. Och på så vis se vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra.

Med den informationen som grund utformar kommunen ett förslag till strategi. Förslaget går först ut på remiss till nämnderna och därefter kommer Kommunfullmäktige fatta beslut om huruvida kommunen ska anta strategin.

Strategin kommer gälla de kommande fem åren, innan det är dags att se över den igen.

Bakgrund

Kultur- och fritidsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en strategi för kultur i Östersund. Ambitionen är att arbeta med stor delaktighet i processen, skapa riktningvisare och lyfta blicken.

Bakgrunden är att kommunfullmäktige gav Hållbarhetsberedningen i uppdrag att se över kommunens styrdokument och tydligare koppla dessa till kommunens nya styrmodell (Kommunfullmäktige §5 2017-02-16).

I återrapporteringen som Hållbarhetsberedningen gjorde i december 2017 konstaterades att ett antal styrdokument, däribland Plan för Kultur, byggde på den gamla styrmodellen och behöver därför revideras. I november 2018 fick kultur- och fritidsnämnden i uppdrag av fullmäktige att ta fram en strategi för kultur (Kommunfullmäktige §197 2018-11-06).

Kulturen är ett omfattande fält som inbegriper många olika verksamheter och parter. Östersunds kommun växer och det ställer särskilda krav på människors välbefinnande, trygghet och trivsel. För att Östersund ska vara en attraktiv och aktiv kommun som många vill besöka och även etablera sig i är kulturen en viktig resurs.

En viktig del i arbetet med strategi för kultur blir att involvera många i arbetet. Kultur är inte en avgränsad angelägenhet för en nämnd eller verksamhet, utan berör i stort sett alla politikområden. De kulturella aspekterna finns med när vi utvecklar samhället, bygger nya bostäder och offentliga miljöer. Kulturbegreppet finns med i skolans planering för elevers lärande, möjligheter att uttrycka sina drömmar och få utlopp för sin kreativitet. Kultur finns som en del i den dagliga verksamheten på våra äldreboenden och mötesplatser, men också i arbetet att stärka tillväxten och entreprenörskapet i kommunen. Kulturen är också viktig då det handlar om att skapa stolthet. Men framförallt utgör kulturen, med alla kulturskapare, föreningar och institutioner, en särskild kärna.

Sammanträdesdatum
2020-02-26

Arbetet ska mynna ut i en rapport som ska ligga till grund för en kulturstrategi som ska beskriva de strategiska steg som kommunen måste ta för hållbar utveckling inom kulturområdet de närmsta fem åren.

Kulturstrategin ska vara ett effektivt verktyg för förvaltningar, bolag, politik och näringar för att öka samverkan, skapa kunskap, tillit och underlag för långsiktighet och hållbarhet.

Kommunala pensionärsrådet fick efter genomgången av projektet i uppdrag att skriva ner lite kort vad man ansåg om:

- Behov för kulturen inom kommunen de närmaste 5 åren?
- Vilka är de viktigaste förutsättningarna som bör ges kulturell verksamhet?
- Vilka insatser man ser som viktigast för att kunna nå de som normalt inte deltar i kulturverksamhet?
- Hur bör prioriteringarna mellan kulturella satsningar mot kommunens medborgare kontra besöksnäringen vara?

Det insamlade åsikterna tas med till arbetet med kulturstrategin.

Rådet kommer att informeras om det fortsatta arbetet med att ta fram en ny Kulturstrategi.

§ 2 Förändring av vilken nämnd som ska leda och organisera Kommunala pensionärsrådet

Sveriges pensionärsförbund (SPF) Seniorerna i Östersund har lämnat in en formell begäran om att Östersunds kommun ska ändra reglementet för kommunala pensionärsrådet (KPR). Förändringen av reglementet skulle innebära att KPR knyts organisatoriskt till Kommunstyrelsen i stället för till Vård- och omsorgsnämnden. Det är Kommunfullmäktige som fastställer KPR:s reglemente.

Vård- och omsorgsnämnden har nu fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Yttrandet ska ha kommit in till Kommunledningsförvaltningen senast den 10 februari 2020.

Vård- och omsorgsnämnden föreslår till Kommunfullmäktige att bifalla Sveriges pensionärsförbunds begäran om att ändra reglementet för kommunala pensionärsrådet (KPR) så att det organisatoriskt knyts till Kommunstyrelsen.

Demografin visar att vi blir allt fler och att andelen äldre ökar. Det är därför viktigt att KPR tillför kunskap och erfarenheter till alla kommunala styrelser och nämnder.

De kommunala frågor som ligger i pensionärernas intressen handlar till viss del om vård- och omsorgsfrågor men till stor del om övriga samhällsfrågor. Det är därför lämpligt att KPR organisatoriskt knyts till Kommunstyrelsen.

KPR är ett organ inom kommunen som ska stärka pensionärernas inflytande i kommunala frågor.

Kommunen ingår i WHO:s nationella nätverk för att skapa en åldrandevänlig stad, "Age-friendly Cities and Communities". Ansvar och arbetet med en åldrandevänlig stad måste ske över samtliga nämnder och förvaltningar.

Vård- och omsorgsförvaltningen ser positivt på SBF:s begäran om en förändring av organisatorisk tillhörighet för KPR.

KPR är en resurs för kommunen i det fortsatta arbetet med att utveckla en åldrandevänlig stad.

Det råder enighet i rådet om att man önskar att Kommunstyrelsen tar över ansvaret. Man ser fördelar med att ha denna organisatör då många frågor som rådet vill ta upp inte rör just frågor som ligger på Vård- och omsorgsförvaltningen. Genom denna förändring hoppas man lättare få svar på sina många frågeställningar i olika ärenden.

§ 3 Förändring av antalet Korttidsplatser

Ulrika Paulsson har kommit till Kommunala pensionärsrådet för att berätta om bakgrunden och skälen till att kommunen kommer att lägga ner sin verksamhet för korttidsplatser på Barkvägen.

Befolkningsförändringarna innebär att det blir allt fler äldre, allt färre i yrkesverksam ålder och skatteintäkterna minskar. Vård- och omsorgsnämnden behöver hitta nya former av stöd och omvårdnad, ge insatser på rätt nivå, vid rätt tid och rätt plats för att klara av att möta de här förändringarna.

Det finns beslut från Kommunfullmäktige att Vård- och omsorgsnämnden ska minska sina kostnader med 54 miljoner kronor under 2020. Enligt beslutet ska nämnden minska kostnaderna för korttidsboende med sammanlagt 5 miljoner kronor under 2020. Det ska ske genom att minska både antalet beslut om korttidsboende och antalet korttidsplatser.

Förvaltningen har nu tagit fram ett förslag på hur Vård- och omsorgsnämnden ska minska antalet korttidsplatser.

Bakgrund

Korttidsboende innebär särskilt boende för en kortare tid. Kommunens biståndshandläggare fattar beslut om korttidsboende, enligt socialtjänstlagen. Beslutet gäller under en begränsad period.

Historik om korttidsplatser

ÄDEL-reformen

Ädel-reformen genomfördes i Sverige den 1 januari 1992 och den innebar att kommunerna fick ett samlat ansvar för långvarig service, vård och omsorg för äldre och handikappade. Genom reformen övertog kommunerna en del ansvar som tidigare legat på landstingen.

Betalningsansvarslagen

Samtidigt som ÄDEL-reformen trädde i kraft började också ”lag om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård” att gälla. Den så kallade betalningsansvarslagen innebar att en kommun skulle betala ersättning till ett landsting för hälso- och sjukvårdskostnader. Det gällde personer som var folkbokförda i kommunen och som landstinget bedömt som medicinskt färdigbehandlade men som blev kvar på sjukhus.

Korttidsboende

I samband med den förändrade lagstiftningen startade kommunen korttidsplatser. Platserna erbjöds bland annat till personer som var färdigbehandlade på sjukhus men som inte var redo att återgå till det egna hemmet.

Sammanträdesdatum
2020-02-26

Under åren har det både öppnats och avvecklats platser för korttidsboende och kostnaderna för betalningsansvar har inte alltid stått i relation till det totala antalet platser som funnits. Ofta har kommunen fått öppna upp extra platser på grund av en ansträngd situation på sjukhuset.

Trygghetsteam

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2017 att starta en försöksverksamhet med "Trygghetsteamet". De skulle kunna erbjuda personer som skrivs ut från sjukhuset omfattande stöd i hemmet under en kartläggningsperiod som alternativ till korttidsboende.

Mottot för projektet var "Jag får den vård och omsorg jag behöver, när jag behöver det och där jag behöver det". När projektet startade hade Östersunds kommun vid olika tidpunkter flera personer som vistades på sjukhuset längre än vad som var medicinskt motiverat och betalningsansvaret uppgick till 8 miljoner kronor år 2016. De flesta av dessa personer hade beslut om korttidsvistelse som kommunen inte kunde verkställa.

En utgångspunkt för projektet var den nya lagen "Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård" som började gälla den 1 januari 2018. Lagen påverkade utskrivningsprocessen och innebar krav på kommunen att snabbare planera för och verkställa personens behov av insatser efter utskrivning från sjukhuset.

2019 gjorde förvaltningen en uppföljning av Trygghetsteamet som visade på en rad förbättringsområden. Till exempel finns det behov av att ytterligare utveckla arbets sätt för att Trygghetsteamet på ett snabbt och flexibelt sätt ska kunna utföra stödet. De ska också kunna överlämna uppdraget till ordinarie hemtjänstutförare så snart som möjligt.

Sammanträdesdatum
2020-02-26

Var finns det korttidsplatser?

Östersunds kommun har korttidsplatser lokaliserade i olika delar av kommunen. De renodlade korttidsverksamheterna för ”akut/oplanerad” vistelse finns idag på Barkvägen, Häradsgården, Brännagården och Liljevägen.

Därutöver finns ett flertal platser på kommunens olika särskilda boenden, ofta i landsbygdens tätorter. Det beror på att efterfrågan till särskilt boende är lägre än tillgången på lägenheter och därför har nämnden använt tomma lägenheter till korttidsboende.

På Södra strand finns det platser för så kallad ”planerad vistelse”. De är första hand till för anhörigavlösning. Denna verksamhet påverkas inte av förslaget.

Förvaltningens bedömning

Barkvägen

Barkvägens korttidsboende ligger i Torvalla centrum. Boendet ligger på andra våningen ovanför Coop. På Barkvägen finns 15 lägenheter. Avsaknad av utemiljö

Kommunen hyr fastigheten externt av Oiger Östersund I AB.

Då fastigheten ligger centralt i kommunen finns en möjlighet att använda lokalerna för annan kommunal verksamhet.

Nedläggning av Torvalla HC L/T sämre förutsättningar. SSk dagtid måndag till fredag- sårbart.

Häradsgården

Häradsgården ligger i centrala Lit. Hälsocentral och apotek finns inom samma fastighet.

Häradsgården är en stor och viktig arbetsplats för Lits tätort och dess tillhörande landsbygd. Kommunen äger fastigheten.

Häradsgården har en bra och uppbyggd samverkan med Regionen och hälsocentralen finns inom samma fastighet. Då arbetsplatsen är stor finns möjligheter att använda personalresurserna på ett bra sätt inom huset. Det särskilda boendet är bemannat med sjuksköterska under dagtid, veckans alla dagar.

Häradsgården har succesivt omvandlat allt mer verksamhet till korttidsboende på grund av liten efterfrågan till permanentboende.

I bedömningen har förvaltningen också tagit hänsyn till Kommunfullmäktiges landsbygdsstrategi från 2016 där det framgår att:

- kommunens roll är att garantera likvärdiga och lokalt anpassade levnads- och utvecklingsvillkor i hela kommunen,
- kommunen ska arbeta för att utveckla goda förutsättningar året runt för boende, företagande och arbete i kommunens landsbygdsområden,
- kommunen ska upprätthålla god vård, omsorg och service för äldre och personer med funktionsnedsättning som är boende på landsbygden.
- vård och omsorg är den största näringsgrenen på landsbygden.

Utifrån den samlade kunskapen gör förvaltningen bedömningen att Kommunfullmäktiges redan fattade beslut om att avveckla korttidsplatser ska ske vid Barkvägens korttidsboende.

Vård- och omsorgsnämnden tar beslut i detta ärende vid sammanträde 2020-03-26.

§ 4 Medlemskap i Age-friendly cities and communities

Åsa Wallin är inbjuden till Kommunala pensionärsrådet för att informera om kommunens medlemskap i Age-friendly cities and communities (AFCC).

Projektet började i slutet av 2019 som en del i Vård- och omsorgsförvaltningens strategier för att möta framtida utmaningar. Arbeta med ett hälsosamt åldrande och arbeta hälsofrämjande och förebyggande. AFCC är ett globalt nätverk som fokuserar på att på lokal nivå främja äldres deltagande i samhällslivet och möjliggöra ett hälsosamt och aktivt åldrande. Östersund är den 5:e kommunen i Sverige som ansökt om medlemskap i nätverket, kommunen är nu också medlem. Detta medlemskap innebär vissa åtaganden för kommunen. Östersunds kommun kommer även att ta med gruppen med funktionsnedsättning i detta arbete, inte bara äldre.

Bakgrund

I Vård- och omsorgsförvaltningens arbete med en hälsofrämjande kommun har frågan väckts om Östersund ska gå med i Världshälsoorganisationens globala nätverk för "Age-friendly Cities and Communities" (AFCC).

Andelen äldre personer i Östersunds kommun kommer att öka kraftigt mellan 2016 och 2028. Andelen personer som är över 80 år kommer att öka med 60 procent. Det kommer sannolikt att leda till ökade behov av vård och omsorg och kraftigt ökade kostnader. Frågan om äldres hälsa är en fråga som berör hela kommunen eftersom kraftiga kostnadsökningar inom vård och omsorg har stor påverkan på hela ekonomin. Ett medlemskap i AFCC går ut på att stärka det förebyggande arbetet för att skapa äldevänliga städer och samhällen.

Det förebyggande arbetet innebär att kommunen ska ta fram en beskrivning av nuläget och en treårig kommunövergripande plan med mått för att följa utvecklingen. Utgångspunkten är de åtta områden som Världshälsoorganisationen har definierat. Det är områden som påverkar människors förutsättningar för aktivitet och delaktighet, och därmed är förutsättningar för en bättre hälsa. De åtta områdena är:

1. Utomhusmiljöer och byggnader
2. Transporter
3. Bostäder
4. Social delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet
6. Medborgardeltagande, arbete och volontärinsatser
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och hälsovård

Sammanträdesdatum
2020-02-26

Ett medlemskap i AFCC inkluderar hela kommunen och därmed alla förvaltningars arbete. Det kräver samverkan både internt inom kommunen och externt med andra aktörer.

Genom Vård- och omsorgsförvaltningens arbete med en hälsofrämjande kommun har kommunen lagt en god grund för att möta flera av de krav som ställs för att vara ett äldrevänligt samhälle.

Kommunfullmäktige har gett Vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att under 2020 påbörja arbetet med att förverkliga sina åtaganden i och med medlemskap i AFCC. Uppdraget ska utföras i samverkan med flera andra nämnder i kommunen. AFCC är ett långsiktigt åtagande, men kommer inledningsvis att drivas som ett projekt som pågår till halvårsskiftet 2021.

En viktig del i arbetet med AFCC är att involvera målgruppen i arbetet. Åsa undrar om Kommunala pensionärsrådet vill vara referensgrupp i det fortsatta arbetet med projektet. Rådet säger sig vara intresserade av detta. Rådet kommer att informeras om det fortsatta arbetet inom projektet och utformningen av det åtagande kommunen gjort i och med detta medlemskap. Det kommer även genomföras olika undersökningar och dialoger med personer som är 65+ under april-juni 2020 som en del i en nulägesanalys. Sedan ska man utforma en 3-årig handlingsplan för projektet under våren 2021.

Kommunala pensionärsrådet har inbjudits till att delta i en Workshop den 19 mars om kommunens plan att revidera kommunens process för medborgarinflytande och man önskar även att rådet kommer att kunna fungera som spridare av information till sina organisationers medlemmar framöver.

§ 5 Övriga frågor

Platser för de öppna beredningsmöten 2020

- 6 februari, Tavelbäcksvägen 2
- 8 april, Mötesplatsen Prästgatan 58/City
- 10 september, Mötesplatsen Reveljen/Körfältet (plats preliminär)
- 28 oktober, Mötesplatsen Hornsberg/Frösön (plats preliminär)

Inbjudan

Kommunala pensionärsrådet har inbjudits till att delta i en Workshop den 19 mars om kommunens plan att revidera sin process för medborgarinflytande

Avgifter servicetjänster

Rådet har åter lyft frågan om avgifter för servicetjänster kontra kostnad vid utnyttjande av Rut-avdrag för liknande tjänster. Man önskar en genomgång av taxorna och hur kommunen ser på detta efter höjning av kostnad för servicetjänster.

Bostadsbyggande

Ulrika Paulsson frågar rådet om det finns intresse av att byggnadsentreprenörer ska komma till rådet och tala om hur man ser på nybyggnation och hur de avser att bygga bostäder som fungerar både praktiskt och ekonomiskt för gruppen pensionärer. Kommunala pensionärsrådet vill gärna ha denna information. Ulrika kommer att återkomma om möjlighet till detta.

Tidigare lyfta men inte avslutade frågor och nya frågor som Kommunala pensionärsrådet vill lyfta

- Redogörelse om förändringen av städavgifter (servicetjänster).
- Kommer det fortsatt finnas möjlighet att till ett bra pris kunna nyttja träningslokal i Brunflo (vid badet)?
- Föreningslokaler för pensionärsföreningar som är tillräckligt stora men inte kostar för mycket att hyra.
- Kollektivtrafiken – lättillgänglig information vid hållplatser saknas.